

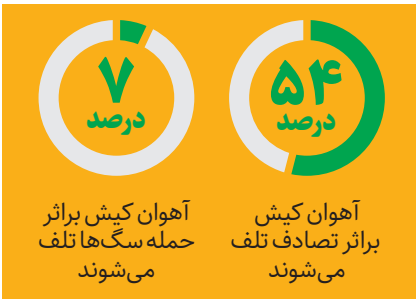
گزارش روز مجید جباری؛ روزنامه‌نگار

آهوان کیش در تصادف می میرند

سالانه ده‌ها آهوی ایرانی در جزیره کیش بر اثر تصادفات جاده‌ای تلف می‌شوند. پراکنش و تردد آزادانه آهوان در جزیره کیش، جاذبه زیبای طبیعی و گردشگری کیش است اما همین عامل باعث شده تصادفات جاده‌ای رتبه نخست تلفات آهوان این جزیره را به‌خود اختصاص دهد. آهوان جزیره کیش، به‌عنوان یکی از نمادهای حیات‌وحش این جزیره با تهدید جمعیتی مواجه شده‌اند. علاوه بر تصادف با خودروها، سگ‌های ولگرد و بیماری و تلف‌شدن بر اثر غذایی غلط به این حیوان توسط مردم و گردشگران، ۳عامل اصلی مرگ‌ومیر آهوان ایرانی در زیستگاه جزیره کیش هستند.

۳عامل مرگ‌ومیر آهوان جزیره کیش

مریم محمدی، رئیس اداره محیط‌زیست جزیره کیش: با توجه به شرایط خاص جغرافیایی و اکولوژیکی جزیره کیش، در سال ۱۳۶۳ برای حفاظت از گونه ارزشمند حیات‌وحش ایران، ۳۰آراس آهوی ایرانی به این جزیره منتقل شد. این جزیره با توجه به تنوع پوشش گیاهی، نواحی مسطح و هموار و شرایط آب و هوایی، زیستگاه مناسبی برای زندگی و تکثیر آهوی ایرانی محسوب می‌شود؛ به همین دلیل طی ۴۰سال اخیر جمعیت آهوان جزیره کیش به‌طور چشمگیری افزایش یافته و به بیش از ۱۰۰۰ آراس رسیده است. با وجود این، اما طی سال‌های اخیر چند عامل جمعیت این گونه ارزشمند حیات‌وحش جزیره کیش را تهدید می‌کند. تصادف جاده‌ای، سگ‌های ولگرد و بیماری ناشی از غذایی گردشگران به‌ترتیب ۳عامل مرگ‌ومیر آهوی ایرانی کیش است. برای جلوگیری از تصادف خودروها با آهوان، تابلوهایی در مناطق حضور این حیوان نصب شده است و رانندگان باید در این مناطق با دقت و حساسیت رانندگی کنند. همچنین برای جلوگیری از بیماری آهوان، گردشگران و کیشوندان باید از غذایی که این حیوان پرهیز کنند؛ ضمن اینکه سازمان منطقه آزاد کیش با نظارت اداره حفاظت محیط‌زیست جزیره در حال ساخت فاز دوم پارک حیات‌وحش در ۲۰۰هکتار از مناطق بکر این جزیره مرچانی است. این اقدامات در کنار کارهای حفاظتی با مشارکت کیشوندان و گردشگران، آرامش را در زیستگاه این گونه ارزشمند حیات‌وحش حاکم می‌کند و مرگ‌ومیر آنها را کاهش می‌دهد.

آموزش

دنبال کف کردن شوینده‌ها نباشید

مصرف مکرر مواد شوینده و بی‌توجهی به برچسب‌ها و علامت هشداردهنده آنها از عوامل مهم آلودگی محیط‌زیست است. مواد شوینده حاوی ترکیبات شیمیایی مختلفی مانند فسفات‌ها، سولفات‌ها و آمونیاک‌ها هستند که می‌توانند به‌شدت به محیط‌زیست آسیب برسانند. توان خودپالایی طبیعت، یعنی ظرفیت اکوسیستم برای جذب و تجزیه مواد آلاینده، محدود است و این مستودیت باافزایش مصرف مواد شوینده به چالش کشیده می‌شود. به‌عنوان مثال، فسفات‌ها که در بسیاری از مواد شوینده یافت می‌شوند، باعث پدیده اوتروفیکاسیون یا پُرغذایی می‌شود که در آن جلبک‌ها در زیستگاه‌های آبی یرویه رشد می‌کنند به‌طوری که میزان اکسیژن آب به‌شدت کاهش می‌یابد و آزیان از بین می‌روند. ترکیبات سولفات موجود در شوینده‌ها هم که به‌عنوان ماده کفزا استفاده می‌شود به سختی در طبیعت تجزیه می‌شوند و ممکن است تا ۸۰سال در خاک یا آب باقی بمانند. می‌توانید در برخی موارد از جایگزین‌های طبیعی مانند جوش شیرین، سرکه سفید یا لیموثرش استفاده کنید و مطمئن باشید که سطوح به اندازه مصرف مواد شیمیایی تمیز شده‌اند.

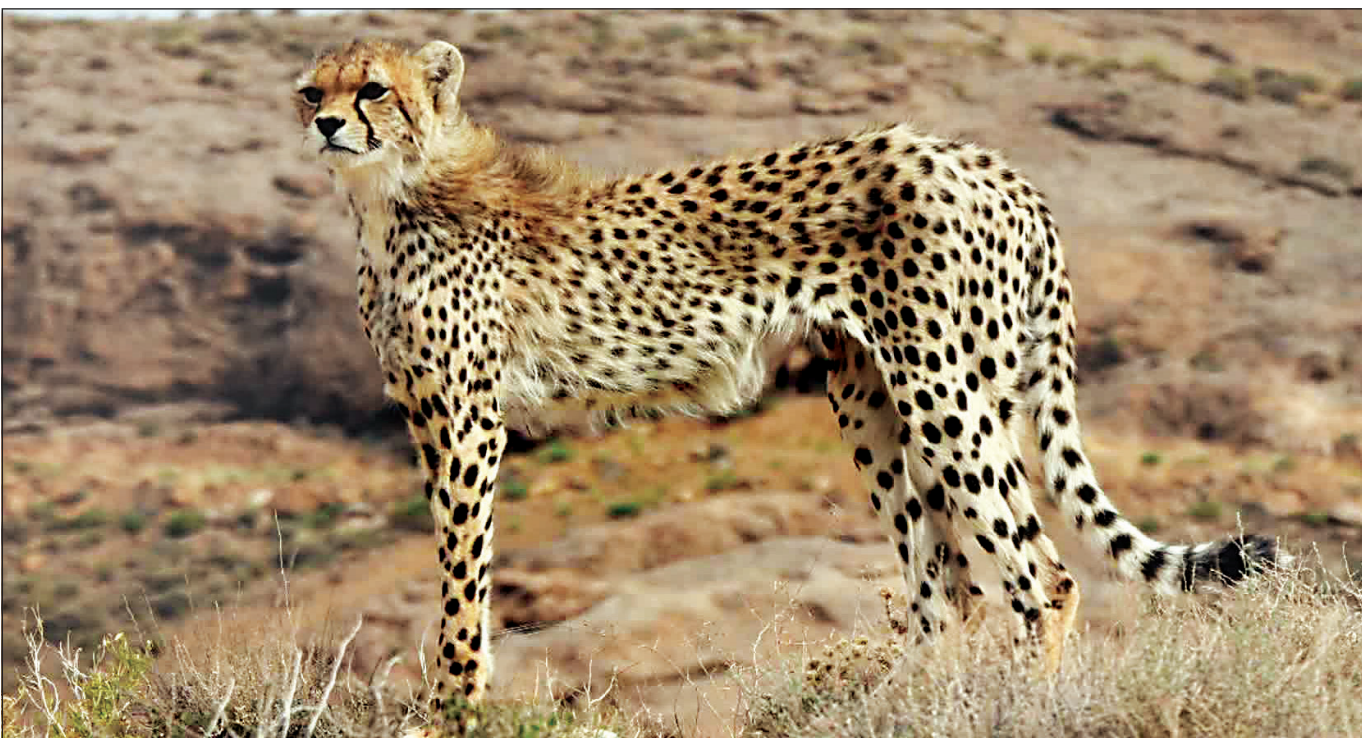
خوزستان؛ پایلوت مهار گردوغبار در تفاهم با عراق

صدیقه‌تریبی، معاون محیط‌زیست انسانی سازمان حفاظت محیط‌زیست، باعراق درباره مهار گردوغبار تفاهمنامه داریم و براساس آن قرار است نفاطی را به‌عنوان پایلوت برای انتخاب بهترین روش مهار گردوغبار انتخاب کنیم. کانون‌های ریزگرد در عراق و ایران وجود دارد و نقطه پایلوت همکاری ایران با عراق نیز استان خوزستان است.

یوز مثل دماوند یک نماد است

گفت‌وگوی همشهری با کامبیز معظمی، معدنکاوی که به حفاظت از یوزپلنگ آسیایی رسید

گفت‌وگو	زهرا فیعی روزنامه‌نگار
<p>ثبت تصویر هلیپا در دوربین‌های تله‌ای میانداشت پس از مدت‌هایی خبری، از چند جهت خوشحال‌کننده است. با وجود مخاطرات بی‌شمار یوزپلنگ‌ها در ایران هم هلیا، مساده‌ای برای منطقه، زنده است و هم میانداشت پس از سال‌ها شاهد</p>	<p>حضور یوزهاست. سال‌ها بود که میانداشت دوربین‌گذاری می‌شد و یوزی در آن ثبت نمی‌شد؛ اما با مجموعه اقداماتی که پایه اصلی آن مشارکت بخش خصوصی در امر حفاظت است، با‌لاخره یوز به این محدوده بازگشت و امید می‌رود که همین‌جا بماند. جمعیت یوزپلنگ آسیایی بسیار کم است و اگر از مخاطراتی مثل جاده و سنگ‌های گله‌چان سه‌ساله به‌دربرود، شاید گرفتار درون آمیزی‌های خانوادگی و اختلالات</p>

نخواهد رسید. وقتی علاقه اعضای انجمن صنفی به

سازمان منتقل شد، معاونت محیط طبیعی سازمان پای‌کار آمد و مدل‌های حفاظتی متنوعی پیشنهاد شد.

منظور تان تفاهمنامه‌ای است که با

سازمان حفاظت محیط‌زیست بسته‌اید؟

زیستگاه فعلی یوز در ۳محدوده خلاصه می‌شود: ذخیره‌گاه زیست‌کره خارتوران در جنوب، پناهگاه حیات‌وحش خوش‌بیلاق در شمال‌غرب و پناهگاه حیات‌وحش میانداشت در شمال‌غرب. بین اینها، محدوده‌ای ۴۵۰هزار هکتاری وجود دارد (یوزکنام) که در آن فعالیت‌های معدنی می‌شود و جاده تهران-مشهد از آن می‌گذرد و البته محل تردد یوز است- و در گذشته حیات‌وحشی غنی داشته‌است؛ یعنی روزگاری در این محدوده کل و بز، آهو، گور، جبیر، اراکال، پلنگ، گرگ و کفتار زیست می‌کرده‌است؛ اما امروزه فقط به تعداد خیلی کم او در آن وجود دارد. طی تفاهمنامه‌ای ۵ساله که انجمن حفاظتگاه‌های خصوصی با سازمان حفاظت محیط‌زیست منعقد کرد، قرار شد حفاظت از این منطقه به‌طور کلی و حفاظت از یوزپلنگ به‌طور اخص تحت دستورالعمل‌هایی که سازمان تعیین کرده بود انجام شود. در قالب این قرارداد هیچ‌گونه بهره‌برداری از این محدوده به‌معنای شکار صورت نخواهد گرفت.

فکر می‌کنید یوزها در محدوده یوزکنام

بمانند و از خطر تصادف در امان باشند؟

این منطقه کریدور عبور یوزهاست و به‌نظر می‌رسد که مکان‌آزادآوری یوزها نیز شده‌است. کاهش طعمه و کاهش امنیت در زیستگاه توران ایجاب می‌کند که یوزها جابه‌جا شوند و یوزهای نر هم علاوه بر این به‌دنبال قلمروهای جدید هستند. حفاظت از این منطقه البته لزوماً منجر به کاهش تردد یوزها از جاده تهران-مشهد نمی‌شود و مخاطره جاده را برای آنها حذف نمی‌کند؛ ولی فکر می‌کنیم اگر این محدوده حفاظت شود، ممکن است برخی از جمعیت‌های یوز بدون احساس نیاز به تردد در جنوب توران در همین‌جا ماندگار شوند. ضمن اینکه حفاظت از این منطقه به قدری نتیجه‌بخش بوده که باعث شده «ققه» که چند سنالی خبری از او نبود، در یوزکنام دیده شود؛ هلیا در دوربین‌های تله‌ای ثبت شود و چند هفته پیش یک یوز ماده با ۲توله‌اش مشاهده شد. اینها در حالی است که آخرین مشاهدات یوز در میانداشت مربوط به ۸،۷سال پیش است.

به‌سؤال اولم برمی‌گردم؛ چرا یوزپلنگ؟
از نظر من یوز مثل دماوند یک نماد ملی است. من فکر می‌کنم که یوزی رویه‌های پز که خاک میهن است و اگر یک ملتی استحقاق نداشته باشد نتنها

۵۰درصد پروژه‌های کشور ارزایی محیط‌زیستی ندارند

غلامعباس ترک، معاون حقوق عامه و پیشگیری از وقوع جرم دادستان کل کشور: بیش از ۵۰درصد پروژه‌ها در کشور بدون مجوز محیط‌زیستی، ارزایی انجام می‌گیرد و این درحقیقت یک فاجعه است و اگر سازمان حفاظت محیط‌زیست به این موضوعات ورود تخصصی داشته باشد، ما به‌شدت با آنها برخورد می‌کنیم.

رصد گردشگری

نوش‌آباد؛ شهر ساسانی

از حیرت‌انگیزترین شهرهای زیرزمینی جهان و از نقاط دیدنی، شهر نوش‌آباد در کاشان است. این شهر ۱۵۰۰سال قبل در دوره ساسانی‌ها احداث شد و سیال۱۳۸۵ توسط فردی که در حال حفر چاه در خانه خود بود، کشف شد.

سامن؛ شهر ساسانی - اشکانی

جنوب غرب شهرستان ملایر و در شهر سامن یک شهر زیرزمینی به همین نام قرار دارد که سال ۱۳۸۴ به‌طور اتفاقی کشف شد. باستان‌شناسان هسته اولیه شهر را متعلق به قبل از دوره اشکانی و مربوط به دوران ساسانی می‌دانند که در طول تاریخ وسعت یافته است.

ارزانفود؛ شهر اشکانی

از شهرهای زیرزمینی اشکانی ارزانفود همدان و مجموعه آثار دستکند زیرزمینی است که سال۱۳۸۹ کشف شد. دارای اتاق‌های زیاد و دستکند در عمق ۳ تا ۵ متری زمین است.

سفر

سفرهای زمستانی و نوروزی

به جنوب منتهی می‌شود

دبیر ستاد مرکزی هماهنگی خدمات سفر کشور بااین‌پیش‌بینی‌که حرکت سفرهای ماههای پایانی سال و تعطیلات نوروز غالباًبه سمت جنوب کشور و با خودروی شخصی باشد، گفت: با توجه به تقارن ماه رمضان و تعطیلات نوروز، مدیریت سفرهای نوروزی با محوریت رعایت شش‌نوسات‌ماه رمضان با تأکید بر خدمات‌رسانی شایسته به مسافران است. به گزارش معاونت گردشگری، سیدمصطفی فاطمی، در نشست نمایندگان اعضای ستاد سفر که با حضور نمایندگان ۲۷زیستگاه اجرایی عضو این ستاد برگزار شد، گفت: پیش‌بینی می‌شود حجم غالب سفرهای ماه جاری و تعطیلات نوروز ۱۴۰۴ به‌سوی استان‌های جنوبی کشور باشد.

اوافزود: پایش تعطیلات اخیر که به‌دلیل بروئت و آلودگی هوارخ داد، چالش‌هاونقاط‌قوت استان‌های جنوبی را در زمینه‌های اقامت، پذیرایی، حمل‌ونقل و نیز مدیریت ازدحام مسافران را مشخص کرده‌است که بررسی و ارتقای وضعیت موجود مناطق مورد نظر در تعطیلات پیش‌رو با جدیت از سوی استانداران به‌عنوان رؤسای ستادهای اجرایی مورد‌بپذیری و رفع نواقص قریز خواهد گرفت. دبیر ستاد مرکزی هماهنگی خدمات سفر افزود: پیش‌بینی می‌شود با توجه‌به‌افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل هوایی، پل‌ی و کسری ناوگان جاده‌ای، تمرکز سفرهای هوومطنان با خودرو انجام شود و این موضوع توجه بیش از پیش به مدیریت مصرف سوخت و نیز تلاش برای کاهش حوادث و تلفات جاده‌ای را می‌طلبد.

روایت تهران

نخستین خیابان آسفالت‌شده تهران کجا بود؟

۲ روایت از تاریخ آسفالت خیابان‌های تهران وجود دارد. نخستین روایت درباره نخستین خیابان آسفالت‌شده تهران در زمان رضاشاه را میدان امام خمینی (توپخانه) تهران دانسته است که پهلوئی اول آن را به مناسبت ورود ملک فیصل اول، پادشاه عراق به تهران آسفالت کرد. محدوده آسفالت‌شده براساس این روایت، از سر در الماسیه (ساختمان دارایی فعلی) در انتهای خیابان باب‌همایون شروع می‌شد و به میدان توپخانه و اطراف آن ختم می‌شد. آسفالت‌کاری این خیابان آرزو طول کشید. پس از رفتن ملک فیصل، قرار شد چند خیابان دیگر هم آسفالت‌شود، اما به‌علت لیز خوردن اسب‌های درشکه و چرخ‌گاری‌ها و اسب سواره نظام اداره نظمی‌ه وقت، تصمیم گرفته شد خیابان‌ها به جای آسفالت، سنگفرش شوند. روایت دیگری هم از نخستین خیابان آسفالت‌شده تهران وجود دارد که براساس آن نخستین خیابان آسفالت شده تهران، قسمتی از خیابان کاخ از ابتدای خیابان سپه تا چهارراه پاستور، مشهور به در سنگی بود که توسط مأموران روسی شرکت شرق در دوره رضاخان انجام شد.

ایجاد زیرساخت برای حفظ یوزهای آسیایی ایران

براساس تفاهمنامه‌ای که با سازمان حفاظت محیط‌زیست منعقد شده، در یک‌سال گذشته انجمن صنفی کارفرمایی حفاظتگاه‌های خصوصی حیات‌وحش اقدامات شاخصی چون به‌کارگیری ۸نروری همیار، تأمین ۸دستگاه موتورسیکلت و یک‌دستگاه خودرو به‌منظور گشت و کنترل، تشکیل و تجهیز ۲مقر حفاظتی در ۱۲استان سمنان (فیروزآباد) و خراسان‌شمالی (صادق‌آباد)، نصب دوربین تله‌ای در ۵نقطه و ثبت بیش از ۴۰هزار تصویر، تجهیز نیروهای یوزبان به دوربین‌های چشمی و عکاسی و شناسایی، و بهسازی و راه‌اندازی ۶ممنیع آبی به‌منظور تأمین آب مورد نیاز حیات‌وحش انجام داده‌است.

خاک، که زبان، هویت و نمادهای ملی‌اش را نیز از دست می‌دهد. آنچه من را به حفاظت از محیط‌زیست و یوزپلنگ تشویق کرده، احساس وظیفه ملی‌ام برای حفاظت از باقیمانده هویت ایرانی‌ام است. یوز در خط انقراض است و انگار کسی برایش مهم نیست و برایش کاری نمی‌کند. اگر در سطح حکمرانی برای حیات‌وحش و به‌خصوص گونه‌های در معرض انقراض مانند یوزپلنگ استراتژی نداشته باشیم، استحقاق‌مان را برای داشتن آن از دست می‌دهیم. هر ایرانی که کوچک‌ترین رگ میهن‌پرستی دارد باید چنبد؛ چراکه بخشی از هویت ملی ما در خطر است. زیادی در معرض خطر انقراضند و ما هنوز استراتژی و نقشه‌راهی برای حفاظت از آنها نداریم.

استراتژی پیشنهادی شما چیست؟

به نظر من پس از اینکه مشخص کردیم حیوانات در معرض انقراض کدامند، باید مناطق ضربه‌گیر و پشتیبان حیات‌وحش را مشخص کنیم- و از توانایی‌های دولتی و بخش خصوصی برای حفاظت از آنها استفاده کنیم. ما ناگزیریم به سمت توسعه فرق‌های اختصاصی به‌صورت تخصصی با عدد و آمارهای واقعی برویم. ۲۰سال است که شکار به‌صورت کلی ممنوع شده‌است و قرار بوده که در این فاصله کاری برای حفاظت و افزایش جمعیت آنها انجام دهیم. به‌جرات می‌گویم که جمعیت حیات‌وحش به اندازه ۵۰درصد سال‌های قبل از انقلاب است و ما همان کاری را که با خاک و هوا کرده‌ایم، با حیات‌وحش هم انجام داده‌ایم، و عده‌ای فقط می‌گویند شکار بد است.

دیر شده باشد؟

سعدی می‌گوید به راه‌بادیه رفتن به از نشستن باطل، که گر مراد نیام، به قدر وسع بکوشم. آنچه در وسع است انجام می‌دهم؛ امیدوارم که به نتیجه برسم. بله، ممکن است دیر شده باشد؛ ولی من معتقدم اگر بدانیم که چه کار می‌خواهیم-بکنیم می‌توانیم امیدوار باشیم.